

PLAN VAN AANPAK

SOERENS BEEKDAL

Versie 26 mei 2025

Sophie Dijkkamp

1. AANLEIDING

2. GEBIED & AFBAKENING

3. OPGAVEN

4. PARTIJEN & SAMENWERKING

5. ACTIEPLAN

6. FINANCIËN

Aanleiding | Op initiatief van de GMR is een eerste doorstart gemaakt met een eerder gebiedsproces in het Soerens beekdal

Context

In de Groene Metropoolregio werken we aan het Groen-blauw raamwerk, om natuur, landschap, water en landelijk gebied te versterken. In het regioarrangement hebben we dit raamwerk uitgewerkt en vier koplopers benoemd, waaronder de koploper “Veluwezoom”. Onder deze koploper vallen Renkums en Heelsums beekdal en de Oostelijke Beekdal. In dit plan hebben we uitgewerkt hoe we aan de slag willen in het Soerens Beekdal om onze gezamenlijke ambities daar te bereiken. Daarbij willen we gebruik maken van de gelden die de provincie heeft gekregen van het Rijk vanuit de versnellingsgelden van het (voormalig) NPLG.

Eerder gebiedsproces

In 2019 is op initiatief van de particuliere landgoederen Gelderse Toren en de Bockhorst, samen met Vereniging Natuurmonumenten, een gebiedsproces opgestart in het Soerens beekdal. Dit proces heeft geleid tot het document ‘Perspectief voor het Soerens Beekdal’ van 04 februari 2022 (Fig. 1). Bij dit proces waren ook het Waterschap, de Provincie Gelderland, de gemeente Rheden en Waterdraad van Soerens Belang betrokken. Het doel was om het

beekdal integraal te bezien en ontwikkelingen met elkaar te verbinden en inzicht te krijgen. De uitkomsten zijn gebundeld in een eindrapportage met een aantal concrete aanbevelingen voor o.a. de water-, landbouw- en natuuropgaven. Deze aanbevelingen vormen de basis voor het vervolg.

Doorstart gebiedsproces

Op initiatief van de GMR vond er op 17 oktober 2024 een start up sessie plaats voor het Soerens beekdal, om te verkennen hoeveel draagvlak er was voor een doorstart van het eerdere gebiedsproces. De genodigden voor de start up sessie waren daarom ook grotendeels partijen/personen die ook in het eerdere proces betrokken zijn geweest.

Dit document is tot stand gekomen mede dankzij de betrokkenheid en input van deze partijen gedurende de afgelopen 4 maanden. Tijdens alle bijeenkomsten viel de prettige en constructieve sfeer binnen de groep op. Dit toont de grote betrokkenheid van de partijen bij het gebied. Hun bereidwilligheid om zich op vrijwillige basis in te zetten voor het Soerens beekdal is een grote kracht, die gekoesterd dient te worden in het vervolg.

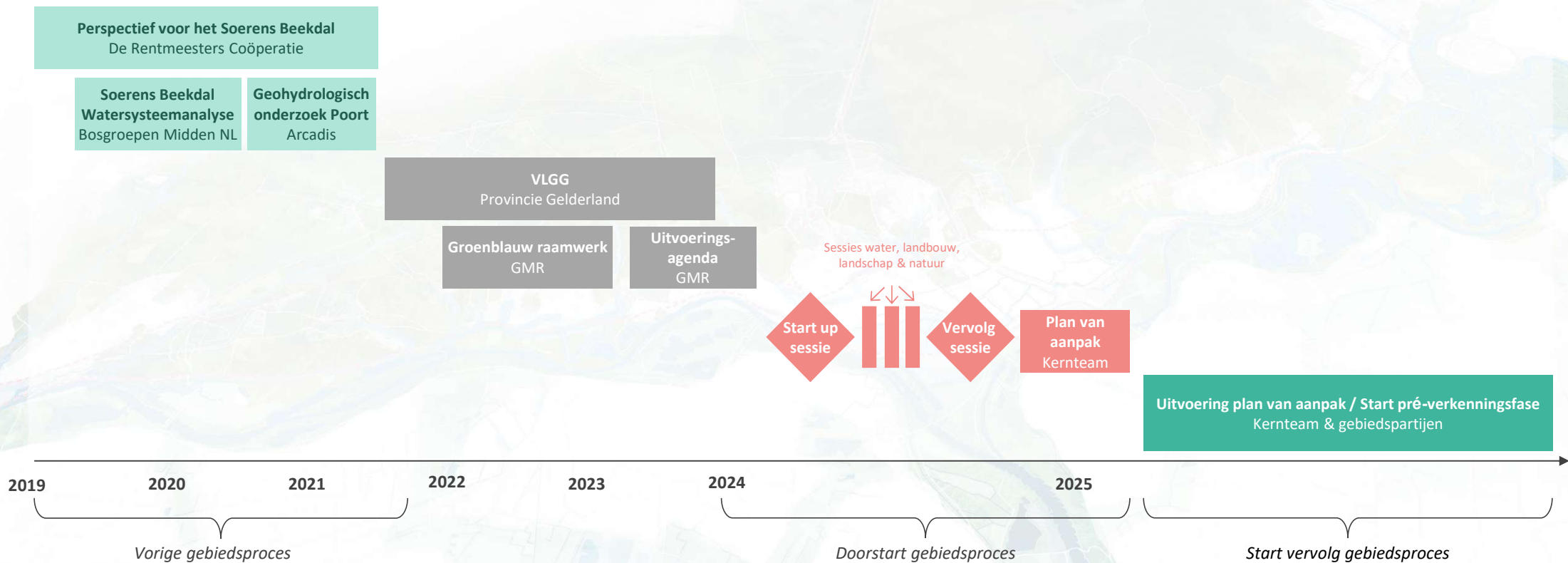
PERSPECTIEF VOOR HET SOERENS BEEKDAL

Eindrapportage project Soerens beekdal 2019 – 2021

Figuur 1: Eindrapportage van het eerdere gebiedsproces

Aanleiding | Naar aanleiding van het Groenblauw raamwerk is eind 2024 een verkenning begonnen naar een mogelijke doorstart van het eerdere gebiedsproces dat in het Soerens beekdal heeft plaatsgevonden

Aanleiding | Het proces voor het Soerens beekdal bevindt zich met dit plan van aanpak aan het begin van de pré-verkenningfase van de Gelderse Aanpak Gebiedsontwikkeling

Gelderse aanpak gebiedsontwikkeling

Voor dit proces wordt de aanpak gevolgd die de Provincie Gelderland heeft ontwikkeld voor gebiedsontwikkelingen: de Gelderse Aanpak Gebiedsontwikkeling. Deze aanpak maakt onderscheid in zes fasen, waarin telkens een andere vraag centraal staat:

1. **Oriëntatiefase:** is er voldoende aanleiding voor een integrale gebiedsgerichte aanpak?
2. **Pré-verkenningfase:** is er sprake van een potentiële gebiedsontwikkeling en zien betrokken partijen het belang en de urgentie?
3. **Verkenningfase:** wat is een haalbaar voorkeursalternatief voor het gebied?
4. **Plan uitwerkingsfase:** hoe gaat de gebiedsontwikkeling uitgevoerd en ingericht worden?
5. **Realisatiefase:** hoe wordt de uitvoering van de plannen georganiseerd?
6. **Exploitatie & Beheerfase:** hoe ziet de 'permanente fase' er uit voor dit gebied?

Het gebiedsproces Soerens beekdal bevindt zich aan het begin van de pré-verkenningfase

In de oriëntatiefase zijn 4 sessies georganiseerd om te onderzoeken of er voldoende aanleiding is voor een integrale gebiedsgerichte aanpak:

- Start up sessie op 17 oktober 2024
- Sub-sessie wateropgave
- Sub-sessie landbouwopgave
- Sub-sessie natuur- & landschapsopgave

Dankzij het eerdere gebiedsproces dat heeft plaatsgevonden, was er al veel informatie beschikbaar waar op verder kon worden gebouwd. Hierdoor konden de vragen voor de oriëntatiefase snel beantwoord worden. Deze snelheid is gebruikt om direct dit plan van aanpak op te stellen die onderdeel is van de pré-verkenningfase.

Aanleiding | In de komende fase werken we in drie delen toe naar een getekende intentieovereenkomst; in de periode tot aan bestuurlijk akkoord gaan we door met uitvoering van het actieplan

De pré-verkenningfase bestaat op hoofdlijnen uit drie delen

- 1 Afronden plan van aanpak**
 - Alle partijen in het kernteam geven feedback op dit plan van aanpak (februari)
 - De GMR en gemeente Rheden vullen het plan van aanpak nog aan met een inschatting van het benodigde budget voor de pré-verkenningfase (maart t/m mei)

februari – mei
- 2 Plan van aanpak ter goedkeuring voorleggen aan het gebiedsteam**
 - Eerst dient het plan van aanpak door het kernteam en ambtelijk goedgekeurd te worden (mei)
 - Vervolgens is ook bestuurlijke goedkeuring nodig (juli)

april – juli
- 3 Uitvoeren plan van aanpak pre-verkenning**
 - Na bestuurlijk akkoord goedkeuring is er geld beschikbaar om het plan van aanpak uit te voeren
 - In deze fase wordt toegewerkt naar een getekende intentieovereenkomst met alle partijen uit het projectteam.

Juli-oktober 2025

Invulling van periode tot aan bestuurlijk akkoord

Pas na bestuurlijke goedkeuring van het plan van aanpak komt er geld beschikbaar om voortzetting van het proces te financieren.

In de tussenliggende periode gaat het kernteam door met het uitvoeren van het actieplan (zie hoofdstuk 5). Dit doen alle partijen op basis van vrijwilligheid en vanuit vertrouwen in het proces. Dit toont de grote betrokkenheid van de partijen bij het gebied. Hun bereidwilligheid om zich op vrijwillige basis in te zetten voor het Soerens beekdal is een grote kracht die gekoesterd dient te worden voor het vervolg.

1. AANLEIDING

2. GEBIED & AFBAKENING

3. OPGAVEN

4. PARTIJEN &
SAMENWERKING

5. ACTIEPLAN

6. FINANCIËN

Gebiedsomschrijving

Omschrijving van het gebied

Het Soerens beekdal ligt ingeklemd tussen twee Natura2000 gebieden: Veluwe en Rijntakken. Het watersysteem van de Soerense Beek wordt gekenmerkt door een netwerk van beken en is bijzonder door invloeden van zowel de Veluwe als de IJssel. Deze beken voeden onder andere de grachten van de landgoederen.

Het landschap van het Soerens beekdal is divers en omvat sprengen, beken, bossen en een rijk cultuurlandschap met opgeleide beken, voormalige watermolens, een actieve wasserij en diverse landgoederen.

Het natuurgebied Soerense Broek heeft zich in relatief korte tijd ontwikkeld tot een waardevol natuurgebied waar onder andere de bedreigde plantensoort Guichelheil te vinden is en inmiddels weten edelherten de weg te vinden van de hoge, droge Veluwe naar de IJsseluiterwaarden bij de Gelderse Toren.

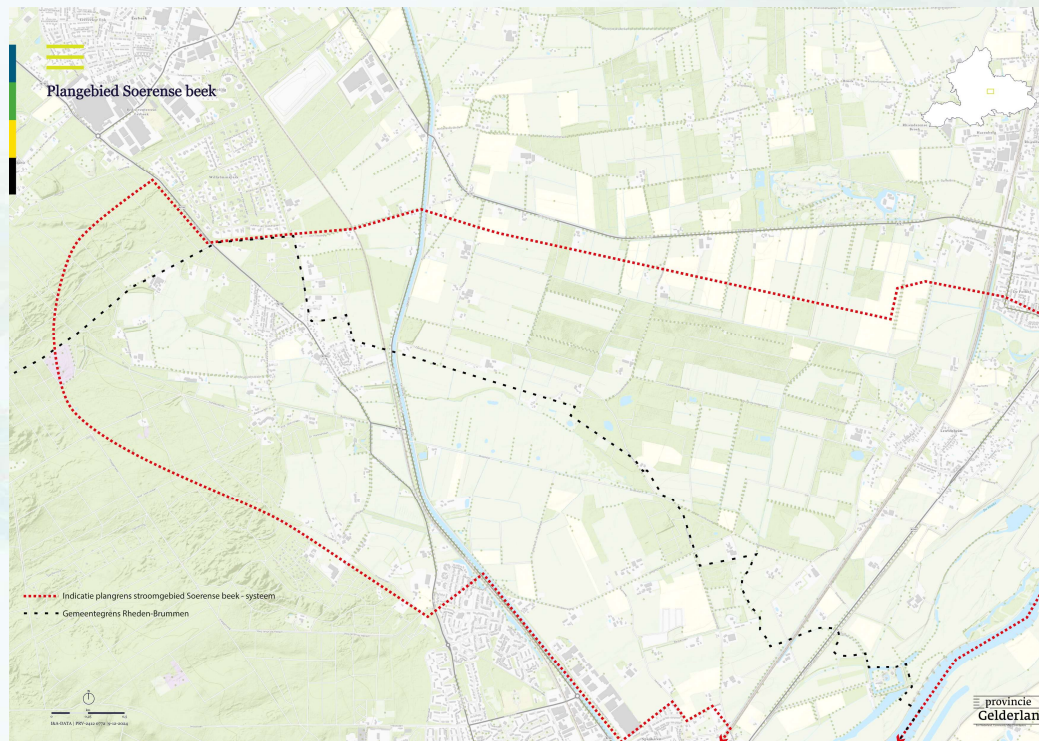
In het gebied zijn ca. 14 actieve landbouwbedrijven gevestigd, waarvan een aantal al generaties lang tot dezelfde familie behoren.

Het Soerens beekdal wordt gekenmerkt door een hechte gemeenschap die met elkaar en het gebied verbonden zijn.

Gebied | Het plangebied loopt van de Veluwezoom tot aan de IJssel en ligt binnen de gemeenten Rheden en Brummen

Indicatie plangebied Soerens beekdal

Figuur 2: Indicatie van het stroomgebied als basis voor het plangebied voor het Soerense beek - systeem

Afbakening plangebied

Voor afbakening van het plangebied is gekeken naar het stroomgebied van de Soerense Beek (zie Fig 2). De grenzen zijn daardoor als volgt getekend:

- Noordelijke grens: Brummen
- Oostelijke grens: de IJssel
- Zuidelijke grens: Dieren met Spankeren
- Westelijke grens: de Veluwezoom

Het plangebied ligt daarmee grotendeels in de gemeente Rheden, maar ook deels in de gemeente Brummen.

In het proces wordt onderscheid gemaakt tussen het plangebied, waarin maatregelen worden getroffen, en het onderzoeksgebied. Dit laatste gebied kan ook buiten de grenzen van het plangebied reiken – bijvoorbeeld voor het vinden van grond.

1. AANLEIDING

2. GEBIED & AFBAKENING

3. OPGAVEN

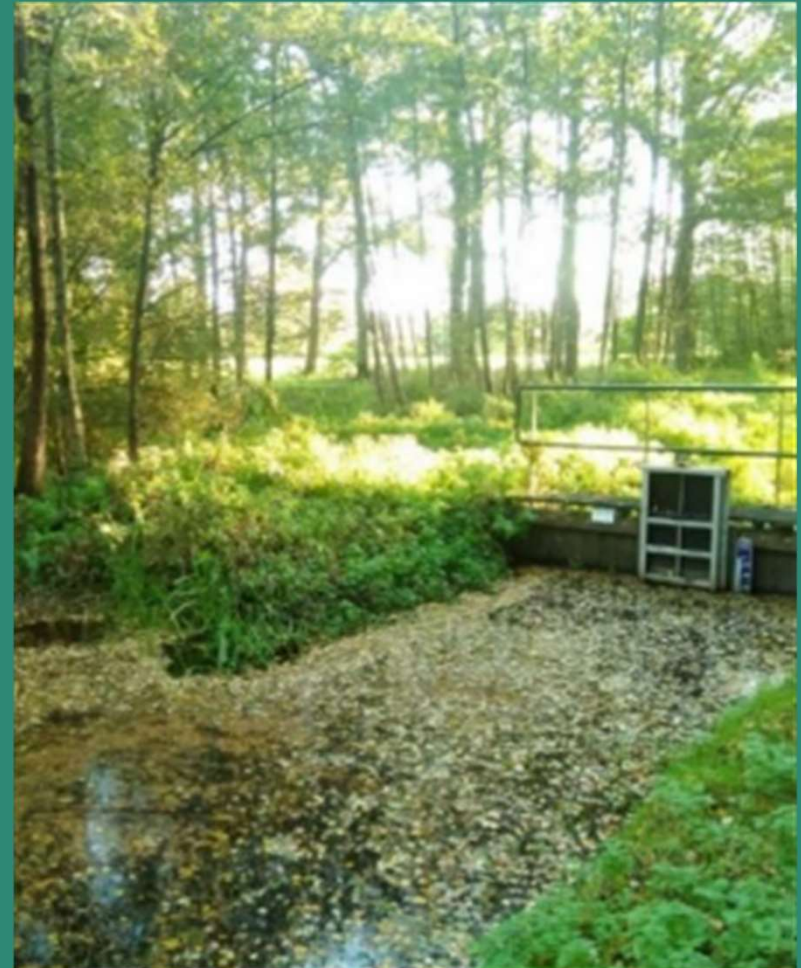
4. PARTIJEN &
SAMENWERKING

5. ACTIEPLAN

6. FINANCIËN

Opgaven | Het Soerens beekdal staat voor vier hoofdopgaven die nauw met elkaar verbonden zijn en om een integrale benadering vragen

Vier hoofdopgaven voor het Soerens beekdal

Het Soerens beekdal staat voor verschillende uitdagingen om ook op lange termijn een leefbaar, groen, gezond en vruchtbaar gebied te zijn. Er is sprake van een opstapeling van verschillende opgaven, die vragen om een integrale aanpak. Het doel van een integrale benadering is om te komen tot maatregelen die optimaal zijn afgestemd op alle opgaven, en niet slechts vanuit één perspectief zijn bekeken. Dat leidt tot duurzamere oplossingen, betere ruimtelijke kwaliteit, breder draagvlak en meer efficiëntie.

De hoofdopgaven voor het Soerens beekdal zijn:

Een **watersysteem** dat bestand is tegen toenemende weersextremen

Een natuurinclusief en toekomstbestendig **landbouwgebied**

Een rijke en veerkrachtige **natuur**

Een **landschap** waarin bodem, water, natuur, cultuur en beleving optimaal op elkaar zijn afgestemd

Deze opgaven worden in de volgende slides nog verder toegelicht. Hierbij wordt de opgave voor het landschap gezien als een fundament voor de andere opgaven: inzichten met betrekking tot het landschap, zijn richtinggevend voor maatregelen in de andere opgaven.

Recreatie als meekoppelkans

Naast de hierboven genoemde opgaven, vraagt toenemende recreatiedruk op het gehele gebied rondom de Veluwe om aandacht. In de start up sessie is besloten om recreatie te behandelen als 'meekoppelkans'. Een aantal aanknopingspunten die daarvoor zijn geïdentificeerd zijn: nieuw verdienmodel voor boeren, ecologische verbindingen, woningopgaven.

Opgaven | Een eerste aanscherping van de hoofdopgaven is gedaan door hoogover veranderdoelen te formuleren

Veranderdoelen geven eerste invulling aan de hoofdopgaven

De opgaven zijn op hoofdlijnen duidelijk. Om tot concrete, toekomstbestendige en effectieve maatregelen te komen is echter verdere aanscherping nodig. Dat zal in het vervolg van de pré-verkenningfase verder vorm krijgen. Wel is in de oriëntatiefase al een eerste aanscherping gedaan door de opgaven te vertalen naar zogeheten 'veranderdoelen'. Die geven een eerste richting aan van wát we willen veranderen om tot realisatie van de hoofdopgaven te komen.

Een **watersysteem** dat bestand is tegen toenemende weersextremen

Een gezonder watersysteem

Een meer divers watersysteem

Een natuurinclusief en toekomstbestendig **landbouwgebied**

Meer zekerheid over (financieel) toekomstperspectief van boeren

Meer toepassing van natuurinclusieve landbouwwormen

Een rijke en veerkrachtige **natuur**

Rijkere biodiversiteit

Meer verbinding tussen Veluwe en IJsseluitwaarden

Een **landschap** waarin bodem, water, natuur, cultuur en beleving optimaal op elkaar zijn afgestemd

Sterkere positie van zowel het zichtbare als onzichtbare gebiedskarakter

Een inrichting van het landschap waarbij onze gebiedsdoelen met elkaar in balans zijn

Hoofdopgave

Veranderdoelen

Wateropgave | Omschrijving

Soerens beekdal & Water

Het Soerens beekdal bestaat uit een rijk cultuurlandschap met opgeleide beken, voormalige watermolens, actieve wasserijen en diverse landgoederen. Het heeft hoge natuurwaarden: in de sprengen groeit paarbladig goudveil en onder andere de bedreigde plantensoort teer guichelheil is er te vinden. Het watersysteem van de Soerense Beek is bovendien bijzonder door invloeden van de Veluwe en de IJssel.

Beweegredenen gebiedsproces

Systeemherstel

Inzet op robuust systeemherstel van water, bodem en biodiversiteit ter verbetering van de hydrologische en ecologische condities

Water

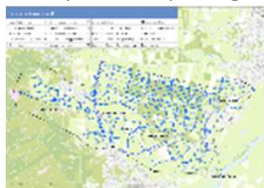
- Voorkomen wateroverlast, onder andere in Laag-Soeren
- Verbeteren van de aan- en afvoersituatie van de beek
- Verhogen van de grondwatervoorraad voor natuur, landbouw en cultuurhistorie (waaronder de grachten van de landgoederen)

Gewenste resultaten

- Het watersysteem dient klimaatrobuster te worden, door o.a.:
- Een systeem met de juiste functies op de juiste plek
 - Het watersysteem aanpassen op zowel natte als droge perioden
 - Grondwaterstanden zakken minder uit in de zomer
 - Betere waterkwaliteit
 - Gezondere bodem
 - Meer ruimte voor grondwatergevoede natuur langs de beek, van bron tot monding
 - Meer geleidelijke overgangen tussen landbouw en natuur
 - Het watersysteem kan als verbinding functioneren

Afbakening wateropgave

- In het plangebied zijn meerdere watergangen opgenomen, vanwege de grote onderlinge interactie:
- Soerense Beek
 - Bovenbeek
 - Leuvenheimse Beek
 - Grachtensystemen op landgoederen

Stroomgebied in plangebied

Beschikbare kennis

- Landschap Ecologische Systeemanalyse – Bosgroepen (2021)
- Geohydrologisch onderzoek verkennende maatregelen – Arcadis (2022)
- Zuid-Oost Veluwe: LG Brummen – Tauw (april 2023)

Hoofdpagave #1

Zorgen voor een
watersysteem dat
bestand is tegen
toenemende
weersextremen

Hoofdpogave #2

Versnellen van de transitie naar een natuurinclusief en toekomstbestendig landbouwgebied

Landbouwopgave | Omschrijving

Soerens beekdal & Landbouw

In het Soerens beekdal zijn nog ongeveer 14 actieve landbouwbedrijven gevestigd. Dit zijn vrijwel allemaal melkveehouderijen, die hun gronden deels in eigendom hebben of deel pachten van de landgoederen, Natuurmonumenten, gemeenten Rheden of Brummen, ASR of andere grondeigenaren.

Beweegredenen gebiedsproces

Het vinden van antwoorden op de volgende vragen:

- Hoe blijft de landbouw in het gebied toekomstbestendig?
- Hoe houden boeren in het gebied zelf voldoende regie op hun toekomst?
- Hoe gaan we om met alle eisen en onzekerheden met betrekking tot de landbouw?
- Hoe kunnen we voorbij erfdenken naar gebiedsdenken gaan?
- Hoe kunnen de landbouw- en natuuropgave elkaar versterken?

Grondposities

Een belangrijk instrument voor realisatie van de landbouwopgave is de beschikbaarheid van grond. Om vanuit de landbouw bij te kunnen dragen aan de transitie naar een meer natuurinclusieve landbouw en aan andere natuurdoelen, geven de boeren aan dat er meer grond nodig is ten behoeve van landbouw. Momenteel lopen er gesprekken tussen o.a. boeren, provincie, gemeenten om mogelijkheden hiertoe te verkennen.

Afbakening landbouwopgave

Het gebiedsproces richt zich op de circa 14 landbouwbedrijven die actief zijn.

Beschikbare kennis

Er is een Storymap gemaakt met een analyse van de landbouw in de gemeente Brummen. Verder is er nog geen eerder onderzoek naar de landbouw voor het gebied van het Soerens beekdal bekend. Het onderzoek naar het toekomstperspectief van de boeren in het gebied zal meer informatie geven.

Natuuropgave | Omschrijving

Soerens beekdal & Natuur

Omdat het Soerens beekdal ingeklemd ligt tussen twee Natura2000 gebieden vormt het een overgangsgebied. Er is veel variatie in natuurtypen die voor rijke natuur en grote biodiversiteit kan zorgen.

Het natuurgebied Soerense Broek heeft zich in relatief korte tijd ontwikkeld tot een waardevol natuurgebied waar onder andere de bedreigde plantensoort Guichelheil te vinden is en waar edelherten te vinden zijn op de landbouwgronden en in de bossen in de driehoek tussen Brummen, kanaal en Leuvenheim.

Voor de provincie Gelderland is deze gebiedsaanpak in het kader van de versnellingsaanpak prioritair. Zij stelt hiervoor procesmiddelen beschikbaar. Daarbij legt zij de focus op stikstof, natuurherstel en wateropgaven. In het vervolg van deze gebiedsaanpak gaan partijen na hoe zij met deze gebiedsaanpak invulling kunnen helpen geven aan deze focus, ook met korte termijnmaatregelen.

Beweegredenen gebiedsproces

- Inzet op robuust systeemherstel van water, bodem en biodiversiteit ter verbetering van hydrologische en ecologische condities met oog op verbinding tussen Veluwe en IJssel
- Realiseren VHR-doelen, meer ecologische verbindingen tussen geïsoleerde natuurtypen
- Overbelasting stikstof
- Methaanuitstoot vee
- Afname biodiversiteit

Gewenste resultaten

- Stikstofreductie
- Rijkere biodiversiteit
- Verbetering van ecologische kwaliteiten in de overgangen van droog (Veluwe) naar nat (IJssel) via het kleinschalig cultuurlandschap
- Gezondere water- en bodemkwaliteit
- Meer ecologische verbindingen
- Een duidelijk en gedeeld beeld welke natuur we nastreven – groei natuur in kwalitatieve in plaats van kwantitatieve zin

Afbakening natuuropgave

Onderdeel van de komende periode is een verkenning naar hoe er vanuit het Soerens beekdal naar natuur wordt gekeken. Daarin staat specifiek de dynamiek tussen de natuur- en landbouwopgave centraal: hoe kunnen die opgaven elkaar versterken in plaats van met elkaar concurreren?

Beschikbare kennis

- Uitwerking mogelijke natuurmaatregelen omgeving Natura 2000-gebieden Gelderse Maatregelen Stikstof, Deelgebied Zuidoost Veluwe Brummen, Tauw/Provincie Gelderland (april 2023)

Hoofdopgave #3

Herstellen en versterken van de natuur

Hoofdpogave #4

Inrichten van het **landschap** zodat bodem, water, natuur, cultuur en beleving optimaal op elkaar zijn afgestemd

Landschapsopgave | Omschrijving

Soerens beekdal & Landschap

Het landschap van het Soerens Beekdal is het resultaat van de fysieke omstandigheden en het eeuwenlang daarmee omgaan door de bewoners van het gebied. Het is nog een bijzonder gaaf landschap en de landgoederen, boeren en dorpsbewoners voelen zich er sterk mee verbonden. Ze spelen al eeuwen, tot op de dag van vandaag, ieder een eigen rol in het gebied.

Beweegredenen gebiedsproces

- Het unieke landschap en de leefwereld van de bewoners en gebruikers zijn nog onvoldoende in beeld en beschreven
- Doordat het Soerens beekdal nu geen duidelijke identiteit ('te weinig smoel') heeft bij beleidsmakers, bestaat het risico dat toekomstige inrichtingskeuzes worden gemaakt 'ten koste van' het gebied, in plaats van 'ten gunste van'
- Een gezamenlijk gemaakt inrichtingsplan kan verbetering van de biodiversiteit, borging van de cultuurhistorische waarden, toekomstperspectief voor de landbouw en vergroening van het landschap aan elkaar verbinden

Gewenste resultaten

- De kwaliteiten van het landschap en de gemeenschap vormen de basis voor een (integrale) inrichting: een inrichting van het landschap waarbij een rijke biodiversiteit, landbouw, cultuurhistorische- en landschappelijke waarden met elkaar in balans zijn
- De landgoederen zijn een herkenbare en vitale eenheid in het landschap
- Het Soerens beekdal heeft ook voor anderen dan alleen de bewoners van het gebied, een duidelijke, herkenbare identiteit

Afbakening landschapsopgave

- De fysieke begrenzing is het stroomgebied van het Soerens Beekdal, inclusief de dorpen Laag-Soeren, Spankeren en Leuvenheim.
- In beeld brengen van de geschiedenis en de kwaliteiten van het gebied.

Beschikbare kennis

- Gebiedspaspoort Laag-Soeren
- Redengevende omschrijving Rijksbeschermd dorpsgezicht Laag-Soeren
- Landschapsbiografie Brummen (Landschapsnetwerk Brummen)
- Omgevingsvisie Buitengebied Gemeente Rheden
- Streekgids en kernkwaliteiten landschap (Provincie Gelderland)
- Kennis bij inwoners en gebruikers van het gebied

Opgaven | Onzekerheden

Onzekerheden voor dit proces

Er is een aantal externe factoren die potentieel een grote impact hebben op dit gebiedsproces, maar waar we geen tot beperkte invloed op hebben. In deze fase gaan we niet verder dan het signaleren van de belangrijkste onzekerheden, in de volgende fase dienen deze vertaald te worden naar concretere risico's en eventuele mitigerende maatregelen.

- Onduidelijkheid rondom nationaal en provinciaal stikstofbeleid (versterkt door de twee recente Raad van State uitspraken). Gedeputeerde Staten van de Provincie Gelderland hebben op 4 maart 2025 besloten om rondom de stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000 gebieden, waaronder Veluwe en Landgoederen Brummen, een stikstofemissie-arme strook van 500m uit te werken en vast te leggen in de Gelderse Omgevingsverordening. Omdat de uitwerking nog gedaan moet worden, kan dat onzekerheden geven. Tegelijkertijd wil de provincie het gesprek aangaan over hoe dit vorm te geven en hoe flankerend beleid kan bijdragen.
- Onduidelijk kabinetsbeleid ten aanzien van de landbouw (o.a. mest, PAS melders)
- Er is onzekerheid over voldoende beschikbaarheid van grond voor de opgaven in het gebied.
- Er is onzekerheid over financiering voor uitvoering. Toch gaan we verder om in de toekomst kansen voor financiering te kunnen benutten.

Overijssel en Gelderland 'op slot' door recente stikstofuitspraak

Gelderland wil zones met drastisch minder stikstof rond Veluwe

Stikstofuitspraak Raad van State kan probleem worden voor uitkoop van veehouders

Ook stoppende boeren die nog beperkt stikstof mochten blijven uitstoten, hebben hier nu mogelijk alsnog een nieuwe vergoeding voor nodig. De vraag is of ze die wel kunnen krijgen.

'Stikstofsectoren' weten het even ook niet meer na rechterlijke uitspraken

Stikstof De wens van Greenpeace in de stikstofrechtzaak deze week verontzaakt courtist en onduidelijkheid, en roept de vraag op hoe het nu verder moet in vier sectoren die veel stikstof uitstoten

Plannen voor zonering rondom Natura 2000 - gebieden

Het college van Gedeputeerde Staten wil de mogelijkheden voor het aanwijzen van stikstofarme zones langs Natura 2000 - gebieden uitwerken. Dit besluit is een van de oplossingen na de uitspraak van de Raad van State van 18 december 2024.

1. AANLEIDING

2. GEBIED & AFBAKENING

3. OPGAVEN

4. PARTIJEN &
SAMENWERKING

5. ACTIEPLAN

6. FINANCIËN

Partijen | Overzicht van private en publieke partijen die een rol spelen bij een gebiedsproces in het Soerens beekdal

Private partijen in het Soerens beekdal

Partijen met actieve rol

De volgende private partijen hebben een directe betrokkenheid bij een gebiedsproces:

- Boeren
- Natuurmonumenten
- Landgoederen de Bockhorst, Gelderse Toren en Huis Den Bosch
- ASR (grondbezitter en verpachter)
- Inwoners (verenigd in verschillende (dorps)belangenverenigingen)

Partijen met minder actieve rol

Daarnaast doen ook de volgende private partijen mee in het proces:

- LTO
- BoerenNatuur Veluwe
- Bekenstichting
- Volkstuinen Spankerense Enk
- Gebiedscoöperatie Zuidelijke IJsselvallei
- Bedrijven in het gebied

Publieke partijen in het Soerens beekdal

Partijen met actieve rol

In het Soerens beekdal zijn verschillende publieke partijen die een directe betrokkenheid hebben bij een gebiedsproces:

- Provincie Gelderland (natuur, landbouw, water, erfgoed)
- Groene Metropool Regio
- Gemeente Rheden
- Waterschap Vallei & Veluwe

Partijen met minder actieve rol

Daarnaast doen ook de volgende publieke partijen mee in het gebiedsproces:

- Gemeente Brummen
- Rijkswaterstaat
- Ministerie van LNV
- Regio Stedendriehoek

Foto's van de start up sessie in oktober 2024

Partijen | Afhankelijk van de mate van betrokkenheid bij het gebiedsproces, behoren partijen tot het kernteam, participanten of tot overige betrokkenen

Indeling naar drie categorieën op basis van betrokkenheid

Niet alle partijen hebben dezelfde mate van betrokkenheid. Daarom maken we in het gebiedsproces onderscheid in drie categorieën stakeholders:

1. **Kernteam:** Partijen in het kernteam beslissen mee, dragen medeverantwoordelijkheid voor uitvoering en voortgang.
2. **Participanten:** Deze partijen denken en praten mee en worden door het kernteam actief geraadpleegd op voor hun relevante onderwerpen.
3. **Overige partijen:** Daarnaast zijn er nog partijen die wel een belang hebben in het Soerens beekdal, maar niet een directe rol hebben in het gebiedsproces. Deze partijen worden door het kernteam geïnformeerd op voor hun relevante onderwerpen.

Partijen | Indeling van partijen naar de categorieën

KERNTTEAM

- Provincie Gelderland
- Groene Metropool Regio
- Waterschap Vallei & Veluwe
- Vertegenwoordigers van de boeren
- Landgoedbeheerders de Bockhorst, Gelderse Toren en Stille-Stichting Landgoed Den Bosch*
- Natuurmonumenten
- Waterdraad (Soerens Belang)
- ASR*
- Landschapsnetwerk Brummen*
- Gemeente Rheden
- Gemeente Brummen (als agenda-lid)

Verantwoordelijk voor voortgang en uitvoering

PARTICIPANTEN

- Boeren
- Inwoners (Soerens Belang, Belangenvereniging Spankeren, Leuvenheims Belang)
- Bekenstichting
- Volkstuinen Spankerense Enk
- Gebiedscoöperatie Zuidelijke IJsselvallei

Denken en praten mee

OVERIGE BETROKKENEN

- LTO
- BoerenNatuur Veluwe
- Bedrijven in het Soerens beekdal
- Rijk/LVVN
- Rijkswaterstaat
- Regio Stedendriehoek

Worden geïnformeerd

Zeer proactief

Mate van actieve bijdrage aan het gebiedsproces

Reactief

Indeling van de partijen voor de pré-verkenningfase

Voor de komende periode zijn alle publieke en private partijen met een belang in het Soerens beekdal ingedeeld in de drie categorieën. Daarbij is het belangrijk om op te merken dat de samenstelling van deze groepen dynamisch is. Per fase zal opnieuw moeten worden bekeken wat de meest logische indeling is.

*Stille-Stichting Landgoed Den Bosch, ASR en Landschapsnetwerk Brummen zijn momenteel nog geen onderdeel van het kernteam, maar worden in de komende periode gevraagd hieraan deel te nemen.

Partijen | De huidige samenstelling van het kernteam is grotendeels gebaseerd op het eerdere gebiedsproces, en wordt komende periode nog uitgebreid

Samenstelling van het kernteam

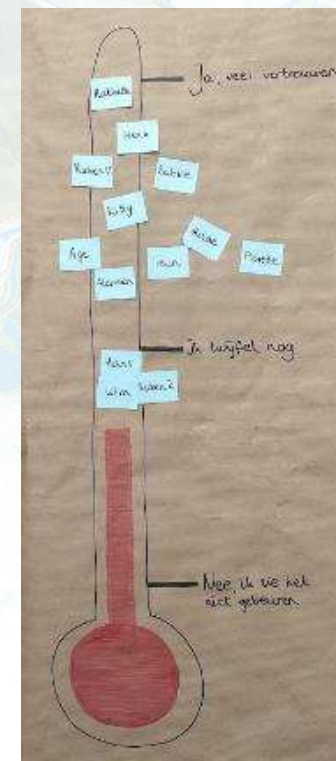
Op initiatief van de GMR vond er op 17 oktober 2024 een start up sessie plaats voor het Soerens beekdal. Doel van deze sessie was om te verkennen hoeveel draagvlak er was voor een doorstart van het eerdere gebiedsproces dat in 2019 liep. De genodigden voor de start up sessie waren daarom ook grotendeels partijen/personen die ook in de eerdere fase betrokken waren.

Er is voor gekozen om de vervolgsessie op 3 februari 2025 met deze zelfde partijen plaats te laten vinden. Doel van deze sessie was om gezamenlijk elementen voor dit plan van aanpak vorm te geven. Na afloop gaven alle partijen aan voldoende tot veel vertrouwen te ervaren in een gezamenlijk vervolg, en ook bereid te zijn zich de komende fase in te willen zetten. Tussen boeren, Natuurmonumenten en landgoedeigenaren wordt nog een overleg gepland om mogelijkheden en randvoorwaarden voor verdere samenwerking nader te verkennen.

*Met elkaar is geconstateerd dat voor het vervolg ook Stilte-Stichting Huis Den Bosch en ASR vertegenwoordigd dienen te zijn in het kernteam. Landschapsnetwerk Brummen wil ook graag een actieve rol spelen. Er zijn acties uitgezet om deze partijen op korte termijn te betrekken bij dit proces.

KERNTeam (per februari 2025)

- **Landgoedbeheerders:** Age Fennema (de Bockhorst) & Ruben Ruyten (Gelderse Toren) & Stilte-Stichting Huis Den Bosch*
- **Boeren:** Hans Nieuwenburg & Wim Jonkers
- **Waterschap Vallei & Veluwe:** Hilde Buitelaar & Harmen van de Werfhorst
- **Natuurmonumenten:** Ruben Vermeer
- **Waterdraad (Soerens Belang):** Evert Bielleman & Pimhein Kool
- **Landschapsnetwerk Brummen:** Paul Obdam, Rik Leemans
- **Groene Metropool Regio:** Mathieu Schouten
- **Provincie Gelderland:** Alex Elferink (Natuur) & Florette Reijman (Landbouw) & Teun Spek (Water) & Henk Hoogeveen (Erfgoed & Ruimte)
- **Gemeente Rheden:** Kitty Lamaker
- **Gemeente Brummen:** Ron Kamperman
- **ASR*:** Maurits Elsevier

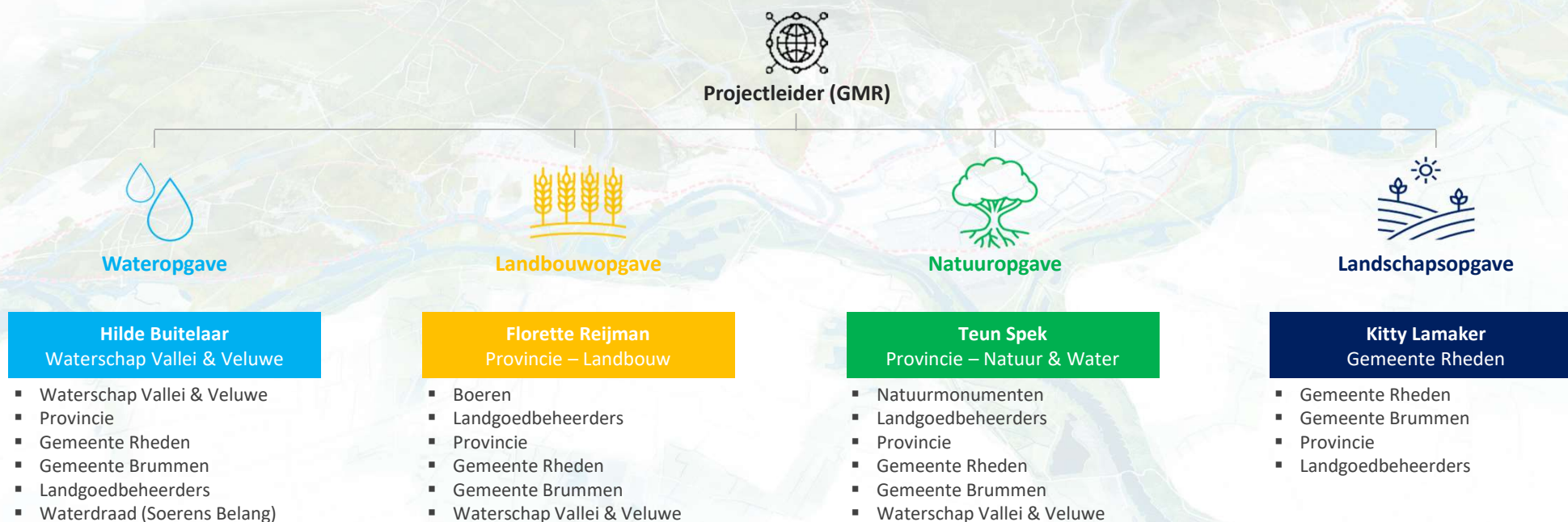

Vertrouwen van kernteamleden in een gezamenlijk vervolg van het gebiedsproces (feb '25)

Partijen | De komende periode heeft het kernteam afgesproken om voornamelijk vanuit de opgaven samen te werken; de projectleider behoudt via contact met de opgavetrekkers integraal overzicht

Wijze van samenwerking binnen het kernteam

Tijdens de tweede integrale sessie heeft het kernteam afgesproken om zich in de komende periode vooral vanuit de opgaven te organiseren. De opgaven kunnen nu namelijk redelijk los van elkaar aan de slag met het actieplan. Per opgave is voor de komende periode een team samengesteld, met ieder één opgavetrekker. De opgavetrekker monitort voortgang van de acties binnen de betreffende opgave, en heeft op regelmatige basis contact met de projectleider. Het gaat voor de opgavetrekker nu om het proces, niet om wettelijke taken en verantwoordelijkheid voor budgetten. De projectleider (nog aan te stellen vanuit de GMR), bewaakt het integrale overzicht en bepaalt in overleg met de opgaventrekkers wanneer het relevant is om met het hele kernteam samen te komen.

Partijen | Kernteam, aansturing en besluitvorming

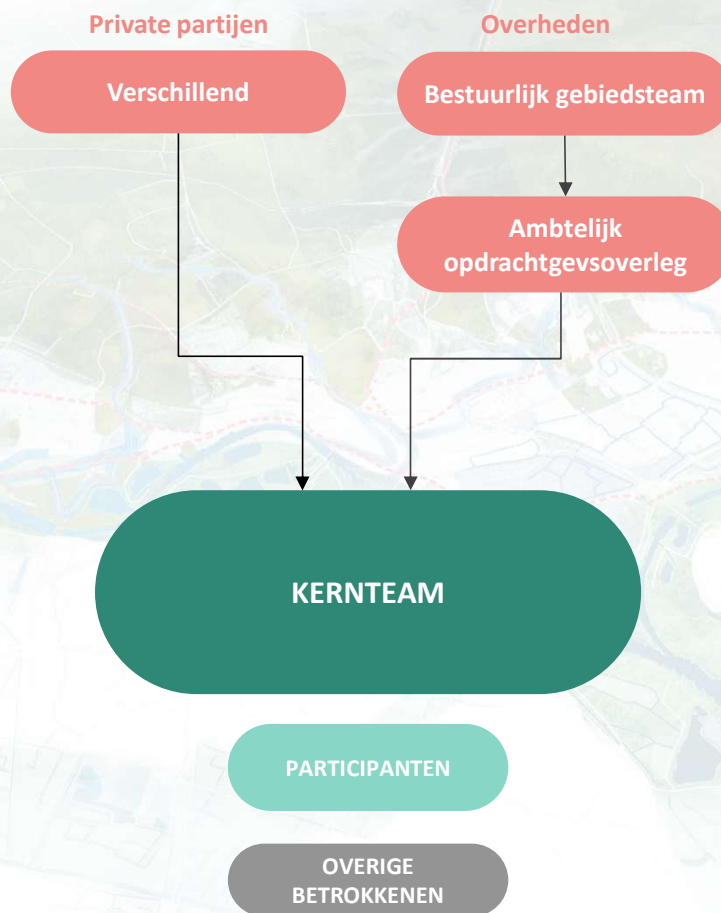
Kernteam centraal

Het gebiedsproces Soerens Beekdal is ontstaan vanuit het gebied zelf. Landgoedeigenaren, agrariërs, Natuurmonumenten, gemeente(n), provincie en waterschap werken hierin op gelijkwaardige basis met elkaar samen. Zij doen dit in het kernteam, dat centraal staat in deze samenwerking. Het kernteam wordt gecoördineerd door de Groene Metropoolregio, namens alle betrokken partners.

Aansturing en besluitvorming vinden door de verschillende partijen in het kernteam op een andere manier plaats.

Aansturing en besluitvorming private partijen

De private partijen in het gebiedsproces kennen ieder hun eigen aansturing en besluitvorming. Gedurende het gebiedsproces worden die op elkaar en op de aansturing en besluitvorming van de overheden afgestemd.

Aansturing en besluitvorming overheden

Het besluitvormingsproces van de overheden verloopt via het zogenaamde gebiedsteam Veluwezoom. Het bestuurlijk gebiedsteam Veluwezoom is bestuurlijk opdrachtgever en wijst uit haar midden een trekker aan. Rol van dit bestuurlijk gebiedsteam is bewaken van de samenhang van dit gebiedsproces met andere gebiedsprocessen en vooral andere ruimtelijke ontwikkelingen, andere ruimtelijke plannen en andere gebieden en het voorbereiden van besluiten die door de afzonderlijke overheden moeten worden genomen. Daarnaast kan, indien gewenst, een inhoudelijk bestuurlijk adviesteam geformeerd worden, waarin de portefeuillehouders en mogelijk ook andere bestuurders van andere partners vertegenwoordigd zijn. In het gebiedsteam en kernteam bespreken we of dit nuttig en nodig is en op welk moment.

Door de overheden wordt op ambtelijk niveau een opdrachtgeversoverleg geformeerd, bestaande uit (vertegenwoordigers) van alle overheidspartijen. Dit opdrachtgeversoverleg zorgt dat de afspraken die zijn gemaakt over capaciteit en middelen vanuit de overheden ook daadwerkelijk worden geleverd.

1. AANLEIDING

2. GEBIED & AFBAKENING

3. OPGAVEN

4. PARTIJEN & SAMENWERKING

5. ACTIEPLAN

6. FINANCIËN

Actieplan | De komende fase vraagt om aandacht voor zowel het scherper krijgen van de opgaven, als voor het verder organiseren van de samenwerking tussen alle betrokken partijen

Aanpak

Het doel van de pré-verkenningfase is om tot een getekende intentieovereenkomst te komen. Om dit te bereiken zijn acties nodig op twee niveaus:

OPGAVEN

WATER

LANDBOUW

NATUUR

LANDSCHAP

Hoewel de opgaven op hoofdlijnen bekend zijn, dienen ze inhoudelijk nog verder ingevuld te worden zodat ze uiteindelijk vertaald kunnen worden naar concrete, meetbare doelstellingen. In de komende fase staan de volgende vragen centraal:

- Wat willen we precies bereiken in dit gebied?
- Hoe ziet de toekomst van het Soerens beekdal er uit?
- Wat moeten we dan veranderen ten opzichte van de huidige situatie?

PARTIJEN & SAMENWERKING

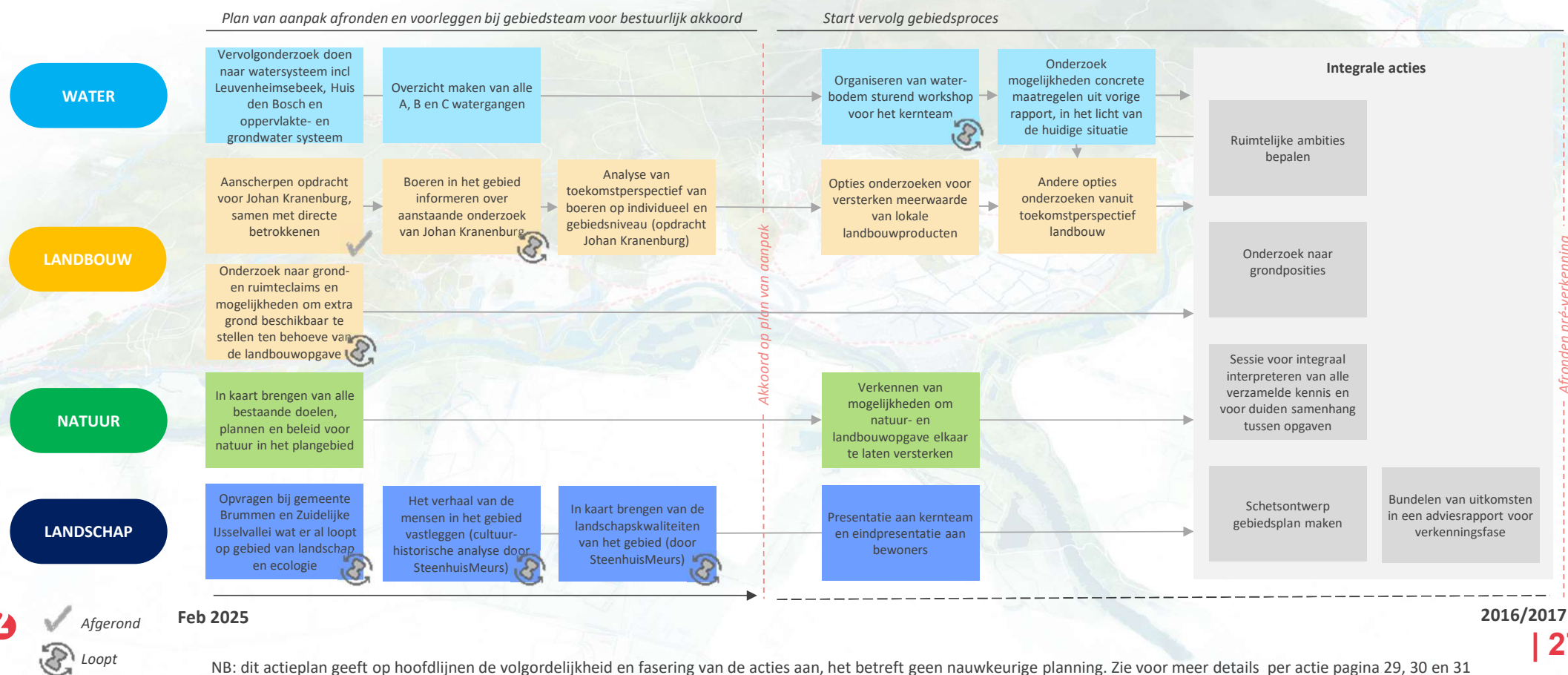
Naast het inhoudelijke proces, dient er ook aandacht besteed te worden aan de betrokken partijen en de onderlinge samenwerking. Een uitgewerkte gebiedsvisie heeft geen waarde wanneer de juiste partijen hier geen betrokkenheid bij voelen. In de komende fase staan de volgende vragen centraal:

- Vanuit welke waarden, drijfveren en belangen nemen partijen deel aan dit gebiedsproces?
- Hoe verhouden die waarden, drijfveren en belangen zich tot elkaar?
- Welke rol heeft iedere partij? Welke instrumenten zetten partijen in ten behoeve van het gebiedsproces?
- Hoe organiseren we de samenwerking na de pré-verkenningfase?

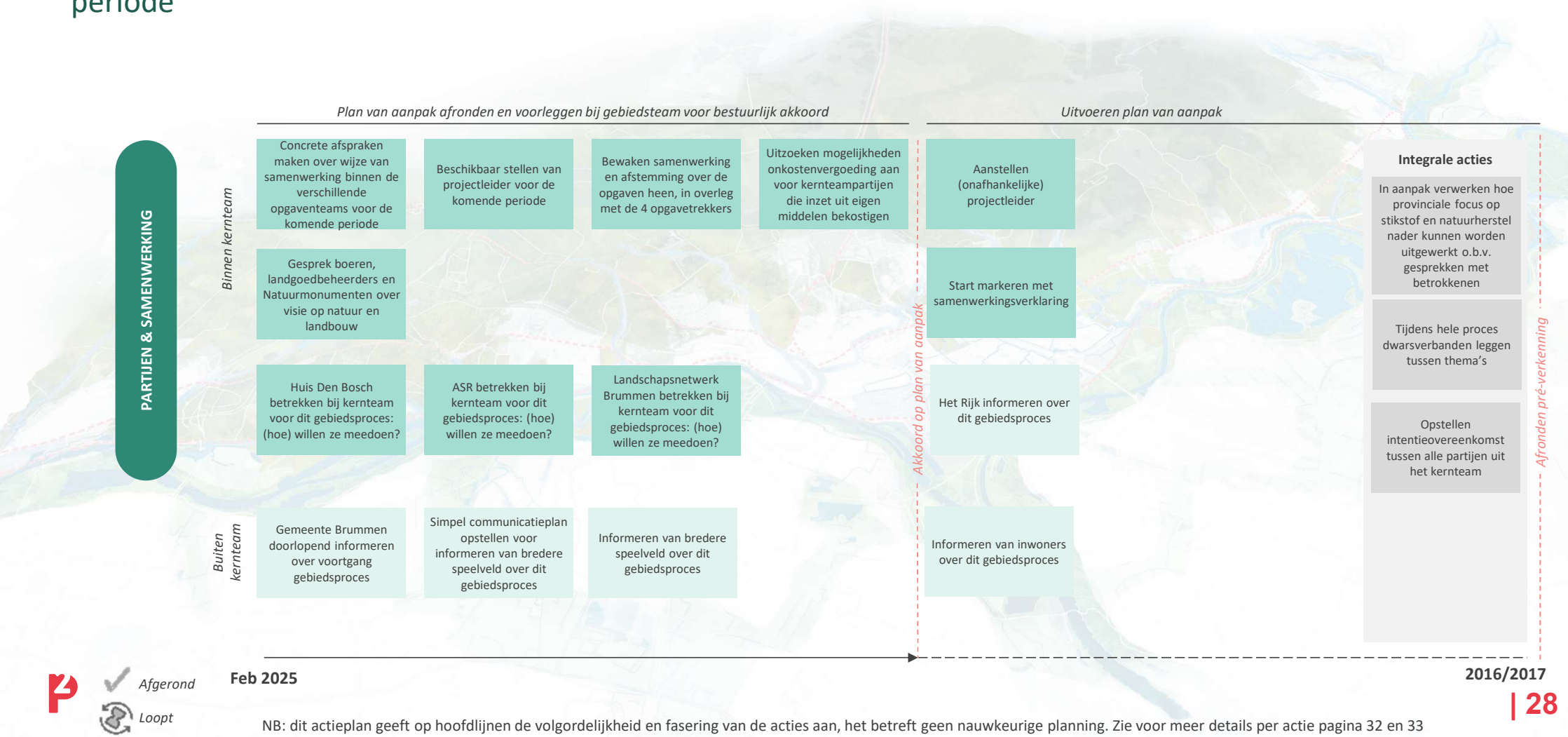
In dit laatste wordt ook meegenomen hoe de versnellingsaanpak van de provincie en de focus die dit voor de provincie met zich mee brengt op stikstofreductie, natuurherstel en wateropgaven, een plek krijgt in deze aanpak.

De acties van het actieplan (zie volgende slides) zijn onderverdeeld naar deze twee niveaus, en helpen om tot antwoorden op bovenstaande vragen te komen.

Actieplan met betrekking tot de Opgaven | Overzicht van de belangrijkste acties komende periode

Actieplan met betrekking tot Partijen & Samenwerking | Overzicht van de belangrijkste acties komende periode

Actieplan met betrekking tot de Opgaven | Gedetailleerd overzicht

Onderwerp	Actie	Actiehouder	Meewerkend partner(s)	Aandachtspunten	Status
Landbouw-opgave	In kaart brengen van alle grond- en ruimteclaims in het gebied	Provincie			Loopt
Landbouw-opgave	Aanscherpen opdracht voor Johan Kranenburg, samen met directe betrokkenen	Gemeente Rheden	Boeren, Landgoedbeheerders, Provincie (landbouw)		Gedaan
Landbouw-opgave	Boeren in het gebied informeren over aanstaande onderzoek van Johan Kranenburg	Hans en Wim			Gedaan
Landbouw-opgave	Informatieavond organiseren voor boeren die deelnemen aan het onderzoek van Johan Kranenburg	Landgoedbeheerders, Johan, P2	Boeren, Gemeente Rheden, GMR, Provincie (landbouw)		Loopt
Landbouw-opgave	Analyse van toekomstperspectief van boeren op individueel en gebiedsniveau (opdracht Johan Kranenburg)	Gemeente Rheden als opdrachtgever	Boeren		Nog te starten
Landbouw-opgave	Onderzoeken van mogelijkheden om extra grond beschikbaar te stellen ten behoeve van de landbouwopgave	Nog te bepalen	Provincie, Boeren, Landgoedbeheerders, Gemeente Rheden		Nog te starten
Landbouw-opgave	Opties onderzoeken voor versterken meerwaarde van lokale landbouwproducten	Nog te bepalen		In een latere fase op te starten	Nog te starten
Landbouw-opgave	Andere opties onderzoeken vanuit toekomstperspectief landbouw	Nog te bepalen		In een latere fase op te starten	Nog te starten

Actieplan met betrekking tot de Opgaven | Gedetailleerd overzicht

Onderwerp	Actie	Actiehouder	Meewerkend partner(s)	Aandachtspunten	Status
Natuuropgave	In kaart brengen van alle bestaande doelen, plannen en beleid voor natuur in het plangebied	Provincie (natuur)	Rheden, Brummen, Natuurmonumenten, Waterschap		Nog te starten
Landbouw- en natuur opgave	Verkennen van mogelijkheden om natuur- en landbouwopgaven elkaar te laten versterken	Nog te bepalen	Iedereen		Nog te starten
Wateropgave	Vervolgonderzoek doen naar watersysteem inclusief Leuvenheimsebeek, Stille-Stichting Huis den Bosch en oppervlakte- en grondwater systeem	Nog te bepalen	Iedereen		Nog te starten
Wateropgave	Overzicht maken van alle A, B en C watergangen	Waterschap Vallei & Veluwe	Gemeente Rheden		Loopt
Wateropgave	Organiseren van water- bodemsturende workshop voor het kernteam	Waterschap Vallei & Veluwe	Iedereen		Loopt
Wateropgave	Onderzoeken mogelijkheden en financiering om al aantal concrete maatregelen uit het advies vanuit het vorige gebiedsproces uit te voeren, wel in het licht van de huidige situatie.	Nog te bepalen	Waterschap, gemeenten, Landgoedbeheerders, provincie, boeren	Deze maatregelen lopen eigenlijk vooruit op het gebiedsproces. Wanneer het <i>no regret</i> acties zijn dan kunnen deze mogelijk al in gang gezet worden	Nog te starten

Actieplan met betrekking tot de Opgaven | Gedetailleerd overzicht

Onderwerp	Actie	Actiehouder	Meewerkend partner(s)	Aandachtspunten	Status
Landschaps-opgave	Opvragen bij gemeente Brummen wat er al loopt op gebied van landschap en ecologie	Gemeente Rheden			Loopt
Landschaps-opgave	Het verhaal van de mensen in het gebied vastleggen (cultuurhistorische analyse) door SteenhuisMeurs	Gemeente Rheden en Provincie (erfgoed)	Inwoners, boeren, landgoedbeheerders, Natuurmonumenten, Waterschap		Loopt
Landschaps-opgave	In kaart brengen van de landschapskwaliteiten van het gebied (door SteenhuisMeurs)	Gemeente Rheden	Inwoners, boeren, landgoedeigenaren, Natuurmonumenten, waterschap		Loopt
Landschaps-opgave	Presentatie aan kernteam en eindpresentatie aan bewoners	Gemeente Rheden	Iedereen		Nog te starten
Integraal	Ruimtelijke ambities bepalen	Nog te bepalen	Iedereen	De analyses van SteenhuisMeurs vormen de basis	Nog te starten
Integraal	Onderzoek naar grondposities	Nog te bepalen			Nog te starten
Integraal	Sessie voor integraal interpreteren van alle verzamelde kennis en voor duiden samenhang tussen opgaven	Nog te bepalen			Nog te starten
Integraal	Integraal schetsontwerp voor gebiedsvisie maken	Nog te bepalen			Nog te starten
Integraal	Bundelen van uitkomsten in een adviesrapport voor de verkenningsfase	Nog te bepalen			Nog te starten

Actieplan met betrekking tot Partijen & Samenwerking | Gedetailleerd overzicht

Onderwerp	Actie	Actiehouder	Meewerkend partner(s)	Aandachtspunten	Status
Partijen & Samenwerking	Concrete afspraken maken over wijze van samenwerking binnen de verschillende opgaveteams voor de komende periode	GMR	Opgavetrekkers		Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Beschikbaar stellen van projectleider voor de komende periode	GMR			Loopt
Partijen & Samenwerking	Bewaken samenwerking en afstemming over de opgaven heen, in overleg met de 4 opgavetrekkers	Projectleider (GMR)	Opgavetrekkers	In plan opnemen op welke momenten kernteam als geheel samenkomt	Loopt
Partijen & Samenwerking	Uitzoeken welke mogelijkheden er zijn om onkostenvergoeding te bieden aan partijen uit het kernteam die deelname aan het proces uit eigen middelen bekostigen	Provincie		Naar het voorbeeld van Putten	Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Gesprek tussen Natuurmonumenten en boeren over onderling vertrouwen	P2	Landgoedbeheerders, Boeren, Natuurmonumenten, gemeente Rheden, Provincie (landbouw)		Loopt
Partijen & Samenwerking	Stilte-Stichting Huis Den Bosch betrekken bij dit gebiedsproces: (hoe) willen ze meedoen?	Provincie (natuur, water, erfgoed)			Nog te starten
Partijen & Samenwerking	ASR betrekken bij dit gebiedsproces: (hoe) willen ze meedoen?	Provincie (natuur)			Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Landschapsnetwerk Brummen betrekken bij kernteam voor dit gebiedsproces (hoe) willen ze meedoen?	Gemeente Rheden			Loopt
Partijen & Samenwerking	Gemeente Brummen doorlopend informeren over voortgang gebiedsproces	Projectleider (GMR)		Timing afstemmen met benaderen Huis Den Bosch, ASR en Landschapsnetwerk Brummen	Doorlopend

Actieplan met betrekking tot Partijen & Samenwerking | Gedetailleerd overzicht

Onderwerp	Actie	Actiehouder	Meewerkend partner(s)	Aandachtspunten	Status
Partijen & Samenwerking	Simpel communicatieplan opstellen voor informeren van bredere speelveld over dit gebiedsproces	GMR			Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Aanstellen (onafhankelijk) projectleider	GMR	Iedereen	Na goedkeuring plan van aanpak	Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Start markeren met samenwerkingsverklaring	GMR	Iedereen	Na goedkeuring plan van aanpak	Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Het Rijk informeren over dit gebiedsproces	GMR	Provincie	Na goedkeuring plan van aanpak	Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Informeren van bredere speelveld en inwoners over dit gebiedsproces	GMR	Nader te bepalen	Na goedkeuring plan van aanpak	Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Op basis van gesprekken focus op stikstof, natuurherstel en wateropgaven icm consequenties 500 m strook voor dit plan van aanpak in beeld brengen	Provincie	Iedereen	Voor, tijdens en na goedkeuren plan van aanpak	Nog te starten
Partijen & Samenwerking	Opstellen intentieovereenkomst tussen alle partijen uit het kernteam			Na bepalen go/no go	

1. AANLEIDING

2. GEBIED & AFBAKENING

3. OPGAVEN

4. PARTIJEN &
SAMENWERKING

5. ACTIEPLAN

6. FINANCIËN

Financiën | Overzicht van de benodigde financiën voor uitvoering van de pre-verkenningfase

Wijze van financiering

De financiering voor deze pre-verkenning is in twee delen opgeknipt:

Om de energie die in het gebied zit niet te verliezen is al gestart met een aantal deelopdrachten. Tot het besluit van het gebiedsteam over deze opdracht en het bijbehorende plan van aanpak hebben we de kosten als volgt geregeld:

- De start van de pre-verkenningfase is gefinancierd door de GMR en de Provincie Gelderland voor inzet van P2 voor de begeleiding van de sessies.
- De gemeente Rheden en de provincie Gelderland hebben de opdracht voor het cultuurhistorisch onderzoek gefinancierd en de gemeente Rheden de opdrachten voor het onderzoek naar de landschapskwaliteiten en de oriënterende gesprekken met de boeren.
- De GMR heeft vanuit de bestaande capaciteit een projectleider voor de coördinatie rondom het maken van een plan van aanpak geleverd.
- Boeren, landgoedeigenaren- en beheerders, inwonersgroepen, Natuurmonumenten, gemeenten, provincie en waterschappen leveren capaciteit om bij te dragen aan de totstandkoming van het plan van aanpak en aan het proces.

Voor het vervolg gaan we uit van een doorlooptijd van 2 jaar. Het is goed mogelijk dat de pré-verkenning eerder is afgerond en we streven ernaar dat we tijdens het uitvoeren van de pré-verkenning al kunnen starten met korte termijn maatregelen die low of no regret zijn.

Voorfinanciering

• Projectleiding	€ 10.000
• Opdracht cultuurhistorisch onderzoek	€ 50.000
• Opdracht onderzoek landschap	€ 25.000
• Opdracht oriënterende gesprekken landbouw	€ 10.000

Totaal € 95.000

Plus de capaciteit die geleverd is door alle partijen.

Benodigde financiering vervolg

• Projectleiding 16 uur/week	€ 175.000 (44 weken x 2 jr x 16 uur x 125,-)
• Ondersteuning 4 uur/week	€ 25.000 (44 weken x 2 jaar x 4 uur x 75,-)
• Inhuur (zie toelichting onderaan)*	€ 375.000
• Communicatie en activiteiten omgeving nav gebiedsproces	€ 25.000
• Overig (kosten voor zaalhuur, grafische vormgeving, drukkosten etc.)	€ 10.000

Totaal € 610.000

- Dit gaat zowel om inhuur van expertise/uitbesteding van onderzoeken (b.v. onderzoek naar natuuropgaven, doorrekening stikstof, vervolgonderzoek watersysteem, onderzoeken/gesprekken deelopgaven landbouw en landschap, onderzoek naar grondposities en samenbrengen van deelopgaven in een schetsontwerp) als om vergoeding aan gebiedspartners om bepaalde expertise of capaciteit te leveren in het belang van het totale gebiedsproces (dus niet t.b.v. belangenbehartiging in dit proces).

Over de dekking van deze kosten maken provincie, waterschap, gemeenten en GMR nadere afspraken met elkaar. Voor bovenstaande proceskosten kijken we daarbij vooral naar het budget voor der versnellingsaanpak dat de provincie van het Rijk heeft gekregen. Voor het in gang zetten en uitvoeren van no of low regret maatregelen, kijken we meer naar mogelijkheden bij waterschap en gemeenten.

BIJLAGEN

Stroomgebied van de Soerense beek, Leuvenheimse beek, Brummense beek en Bovenbeek

